5 Μαρτίου 2020

Μητροπ. Εδέσσης Ιωήλ: «Η Μεγάλη Τεσσαρακοστή δεν είναι μια περίοδος για να νηστέψουμε μόνο από φαγητά, αλλά για να...»

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Ορθόδοξη πίστη

Σκέψεις για την Μεγάλη Τεσσαρακοστή

Μητροπολίτου Εδέσσης Ιωήλ

Είναι γνωστό πως στην περίοδο αύτη έχουμε δύο νηστείες. Είναι περίπου επτά εβδομάδες αυστηρής νηστείας και μία η εβδομάδα της Τυρινής που προηγείται, οκτώ. Για πολλούς είναι μία ευχάριστη και επιθυμητή περίοδος, ενώ για άλλους είναι δύσκολη και για άλλους καθόλου ευχάριστη. Θα προσπαθήσουμε να πούμε λίγες σκέψεις για την περίοδο αυτή, όπως την έχουν χαρακτηρίσει οι άγιοι Πατέρες της Εκκλησίας μας.

Πρώτα-πρώτα να θυμηθούμε τον άγιο Ιωάννη το Δαμασκηνό, που κάνει μία γενική παρατήρηση για την αγία Τεσσαρακοστή. Λέει σε όλους μας: «Την Τεσσαρακοστήν μη εξουθενείτε· μίμησιν γαρ περιέχει της του Χριστού πολιτείας». Είναι σημαντική παρατήρηση αυτή. «Ο Χριστός», λέει ο άγιος, «δεν εξουθενώνει, δηλ. δεν αφαιρεί τη δύναμη της μεγάλης Τεσσαρακοστής». Πιο πλατειά θα λέγαμε, δεν περιφρονεί τη μεγάλη Τεσσαρακοστή. Δε λέει πως η περίοδος αυτή δεν είναι σωστή, ούτε κοροϊδεύει τη νηστεία της Εκκλησίας, ούτε την ατιμάζει, ούτε δυσανασχετεί με τον ερχομό της, ούτε εύχεται να περάσει γρήγορα, ούτε καταλύει τη νηστεία επιδεικτικά και χωρίς λόγο, ούτε προπαγανδίζει πως οι καιροί άλλαξαν και πρέπει να αλλάξουμε και εμείς.

Η αγία Τεσσαρακοστή είναι μία μίμηση της ζωής του Χριστού. Μετά τη βάπτισή Του πήγε στην έρημο και εκεί «νηστεύσας ημέρας τεσσαράκοντα και νύκτας τεσσαράκοντα ύστερον επείνασεν» (Ματθ. 4,2). Ο Χριστός ήταν τέλειος άνθρωπος και μέσα Του δεν είχε την αμαρτητική φορά, αλλά χρειαζόταν να μας δώσει τύπο ζωής. Έπρεπε να έχουμε μία εικόνα ασκήσεως μπροστά μας, για να επιτύχουμε το σκοπό μας, που είναι η ένωσή μας με το Θεό. Κατά την περίοδο αυτή δέχθηκε και τους πειρασμούς του διαβόλου και κατά τη διάρκεια των πειρασμών Του «άγγελοι διηκόνουν αυτώ» (Μάρκ. 1,13). Πολλά διδάγματα έχει να μας δώσει η περίοδος των πειρασμών του Κυρίου.

Ο Χριστός εκπαιδεύτηκε, κατά κάποιο τρόπο, στους πειρασμούς με τη νηστεία. Αργότερα ο διάβολος σαν μία φοβερή θύελλα θα επιπέσει πάνω Του. Σ’ όλους τους πειρασμούς βγήκε νικητής. Το ίδιο και ο πιστός. Στη ζωή μας θα έχουμε πολλούς πειρασμούς. Χρειαζόμαστε εκπαίδευση. Η περίοδος της νηστείας είναι μία πνευματική εκπαίδευση του Χριστιανού. Μαθαίνει να πολεμά. Ο Κύριος μάς έδειξε τον τρόπο, αφού πρώτα αυτός πειράσθηκε.

Ο Χριστός μέσα στην περίοδο της νηστείας πειράσθηκε και νίκησε. Επίσης και οι πιστοί πειράζονται. Γιατί παραχωρεί τους πειρασμούς ο Θεός; Για να πληροφορηθούμε πως είμαστε ανώτεροι απ’ αυτούς. Για να ταπεινωνόμαστε. Για να πληροφορηθεί ο δαίμονας πως τον εγκαταλείψαμε. Για να ασκηθούμε. Για να λάβουμε σαφή πείρα της δωρεάς του Θεού. Άγγελοι Κυρίου στηρίζουν τους αγωνιστές.

Ο διάβολος πείραξε το Χριστό κατά την περίοδο της νηστείας όχι μόνο με τον τρόπο, αλλά και με τον τόπο. Η μοναξιά και η απομόνωση είναι πολλές φορές όπλα του διαβόλου. Παράδειγμα η Εύα, την οποία πείραξε, όταν ήταν χωρισμένη από τον Αδάμ. Ακόμη, η απομόνωση φέρνει μερικές φορές την μονοτονία, την ακηδία, την πείνα, την αδημονία. Τότε κατά την περίοδο της νηστείας παίρνει θάρρος και

επιτίθεται εναντίον μας. Όταν όμως μας δει μαζί με τους άλλους και συγκροτημένους, δεν έχει το θάρρος (γράφει ο ιερός Χρυσόστομος) να μας κάνει μεγάλη ζημιά. Γι’ αυτό, λοιπόν, στον περίοδο της νηστείας να συχνάζουμε στην Εκκλησία, στις ακολουθίες, και όλοι μαζί να στηρίζουμε ο ένας τον άλλο για να ενθαρρυνόμαστε πως στον αγώνα μας δεν είμαστε μόνοι, αλλά μαζί μας είναι όλη η Εκκλησία. Τον Κύριο Τον ενθάρρυναν οι άγγελοι του Θεού. Καταλαβαίνουμε, συνεπώς, πόση μεγάλη ωφέλεια παίρνουμε από την αγία Τεσσαρακοστή.

Μετά, ένας άλλος Άγιος της Εκκλησίας μας, ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος, γράφει πως κατά την περίοδο της μεγάλης Τεσσαρακοστής ο άνθρωπος εμπορεύεται την πνευματική εμπορία και συγκεντρώνει πολύ πλούτο αρετής. Τονίζει πως δεν είναι μεγάλο κατόρθωμα να περάσουμε τις ημέρες απλώς της νηστείας, αλλά σημασία έχει «να διορθώσουμε κάτι από τα ελαττώματά μας και να πλυθούμε από τα αμαρτήματά μας». Συνηθίζουμε να ρωτάμε ο ένας τον άλλο κατά την περίοδο της Τεσσαρακοστής· «πόσες εβδομάδες ενήστευσες»· «δηλαδή συμβαίνει να ακούς να λένε άλλος μεν πως νήστευσε δύο, άλλος τρεις και άλλος όλες τις εβδομάδες. Και ποιό είναι το κέρδος, εάν δίχως κατορθώματα αρετής περάσουμε την περίοδο τής νηστείας;

Εάν κάποιος λέει, ότι νήστευσα όλη την περίοδο της Τεσσαρακοστής, συ πες, ότι είχα εχθρό και συμφιλιώθηκα μ’ αυτόν είχα συνήθεια να κατηγορώ και την σταμάτησα· είχα συνήθεια να ορκίζομαι και απαλλάχτηκα από αυτήν.... Καμία ωφέλεια δεν θα έχουμε από την νηστεία, αν απλώς και μόνο την περάσουμε όπως-όπως. Αν περάσουμε τη νηστεία των φαγητών, όταν περάσουν οι σαράντα μέρες, περνά και η νηστεία· αν όμως απέχουμε από τα αμαρτήματα και η περίοδος της νηστείας να περάσει, εκείνη η νηστεία (δηλ. των αμαρτημάτων) πάλι μένει και θα είναι συνεχής η ωφέλεια σε μας και πριν ακόμα από τη Βασιλεία των Ουρανών θα μας χαρίσει όχι μικρές αμοιβές εδώ».

Βλέπουμε πως η μεγάλη Τεσσαρακοστή δεν είναι μια περίοδος για να νηστέψουμε μόνο από φαγητά, αλλά για να εξασκούμαστε στην αρετή. Όταν όλα αυτά τα κατορθώσουμε, τότε θα αξιωθούμε την κυρία ημέρα(το Πάσχα) να προσέλθουμε στην πνευματική τράπεζα, δηλ. στη θεία Ευχαριστία, για να κοινωνήσουμε. Η προσέλευση στο μυστήριο της ζωής είναι ικανό κίνητρο, για να μας παρακινεί στην πνευματική μας άσκηση.

Ο άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος τονίζει πως η νηστεία είναι και καθάρσιο του εαυτού μας. Πριν τη μεγάλη ημέρα του Πάσχα, «είναι κάθαρση έστι προεόρτιος». Ο χριστιανός επιτυγχάνει τη «συννέκρωση» με το Χριστό, συμμετέχει δηλ. στη νέκρωση του Χριστού. Όπως ο Κύριος νεκρώνει τη σάρκα Του για τη σωτηρία του κόσμου, έτσι και οι χριστιανοί νεκρώνουν τα πάθη τους για τη σωτηρία τη δική

τους. Ο Κύριος νήστευσε λίγο πριν από τον πειρασμό, εμείς πριν από το Πάσχα.

Με τέτοιες σκέψεις ας περάσουμε το στάδιο της μεγάλης Τεσσαρακοστής για να ωφεληθούμε πολύ.